

Haqlı deyilib, heç bir cinayətkar cəzasız qalmır. Xüsusilə də bəşəri cinayət törədən, insanlığa qarşı soyqırımı aktları törədənlər gec - tez ədalət mühakiməsinə çıxarıla-raq layiq olduqları cəzani alırlar. Tarixiniz də belə cinayətkarlar haqqında qurulan beynəlxalq məhkəmələrə dair çox danışlıb, deyilib və yazılıb. Xüsusilə də ikinci dünya müharibəsinin təşkilatçıları olan Almaniya nasist rejiminin 24 nəfər cəlladlarının "Nyurnberq Məhkəməsi" vasitəsi ilə mühakimə olunması iyirminci əsrin əsas məhkəmələrinən hesab olunur.

"Nyurnberq Məhkəməsi"ndə Adolf Hitlerin en vacib adamlardan biri olan Martin Borman, Alman donanmasının başçısı ve Adolf Hitler özünü zəhrələyib öldürkündən sonra Fasist Almaniyasına başlıqlı etmiş Karl Dönitz, Nasist Almaniyasının Ədliyyə naziri Hans Frank, 1933-1945-ci illerde Nasist Almaniyasında daxili işlər naziri olmuş Wilhelm Frick və digərləri mühakimə olunmuşlar. Onların bir çoxu ölüm hökmüne məhkum olunaraq edam edilmişdir. İkinci dünya müharibəsindən sonra qurulan növbəti beynəlxalq məhkəmə 1992-1995-ci illerde Bosniya müselmanlarına qarşı törədilmiş küləvi soyqırımların birbaşa təşkilatçısı və bir çox müharibe cinayətlərində təqsirli biliñen Bosniya serblərinin liderləri Slobodan Milošević və Radovan Karacić 2008-ci il de keçmiş Yuqoslaviya üzrə Beynəlxalq Haaqa Tribunalına çıxarılaraq layiq olduqları cəzani almışlar. İyirmi birinci əsrde ən diqqətənəkən məhkəmə Bakı Hərbi Məhkəməsində hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Səmədova) Ermənistan vətəndaşları olan erməni hərbi cinayətkarlarına qarşı keçirən məhkəmədir. Azərbaycanda və dünyadan ekşər mətbu orgaşlarında erməni hərbi cinayətkarlarının məhkəməsi "Nürnberg məhkəməsi" olaraq təqdim olunur.

Erməni hərbi cinayətkarları məhkəmə qarşısında

Bakı Hərbi Məhkəmə də keçirilən prosesdə ittihəm aktına əsasən qeyd olunduğu kimi Ermənistan silahlı qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrinin apardığı təcavüzkar müharibə nəticəsində Azərbaycanın suveren əraziləri olan 12 şəhər, 18 qəsəbə, 895 kənd, ümumilikdə 925 yaşayış məntəqəsi işğal olunub və uzun illər ərzində işğal altında saxlanılmış, bununla da, xüsusi və dövlət mülkiyyətində olmuş ümumilikdə 37168 ədəd emlak üzrə 19 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Ermənistan dövlətinin, onun dövlət qurumlarının vəzifəli şəxslərinin, hərbi qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrin bilavasita rəhbərliyi və iştirakı, şifahi-yazılı qaydada verdiyi tapşırıq, göstəriş və təlimatları, maddi, texniki, şəxi heyətlə verdiyi dəstəyi, mərkəzi qaydada idarəciliyi əsasında, eləcə də ciddi nəzarəti altında Azərbaycan əraziində daxili və beynəlxalq hüquq normalarını zidd şəkildə, Azərbaycana hərbi təcavüz etmək məqsədilə yaradılmış, həmçinin

Köçəryan Robert Sedraki, Sarkisyan Serj Azati, Manukyan Vazgen Mikaeli, Sarkisyan Vazgen Zaveni, Babayan Samvel Andraniki, Balasanyan Vitali Mikaeli, Balayan Zori Hayki, Ohanyan Seyran Muşeqi, Qaramyan Arşavir Surenoviç, Melikyan Monte Çarlız və digərlərinin rəhbərliyi, bilavasita və dolayı iştirakları ilə Ermənistan dövləti, o cümlədən sözügedən cinayətkar birləşən tərefində aparılan təcavüzkar müharibənin gedişində törədilmiş çoxsaylı cinayət faktlarına dair cinayət işi üzrə 15 təqsirəndirilən şəxs ittihəm edilir. Həmin şəxslər, yəni, Harutuyunyan Arayık Vladimiri, Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki, İşxanyan Davit Rubeni, Manukyan David Azatini, Babayan David Klimi, Mnatsakanyan Levon Henrikoviç, Beqlaryan Vasili İvani, Qazaryan Erik Roberti, Allahverdiyan Davit Nelsoni, Stepanyan Qurgen Homeri, Balayan Levon Romiki, Babayan Madat Arakeloviç, Martirosyan Qarik Qriqori, Paşayan Melikset Vladimiri Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 100 (təcavüzkar müharibəni planlaşdırma, hazırlama, başlama və aparma), 102 (beynəlxalq mədafiədən istifadə edən şəxslər və ya təşkilatlara hücum etme), 103 (soyqırımı), 105 (əhalini mahvetime), 106 (kölöli), 107 (əhalini deportasiya etme və ya məcburi köçürmə), 109 (təqib), 110 (insanları zorakılıqla yoxa çıxarma), 112 (beynəlxalq hüquq normalarına zidd azadlıqdan məhrumetmə), 113 (iğəncə), 114 (muzduluq), 115 (müharibə qanunlarını və adətlərini pozma), 116 (silahlı münaqişə zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozma), 118 (hərbi soyğunçuluq), 120 (qəsdən adam öldürmə), 192 (qanunsuz sahibkarlıq), 214 (terrorçuluq), 214-1 (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 218 (cinayətkar birləşən təşkilat) yaratma), 228 (qanunsuz olaraq silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qırğular əldə etme, başqasına verme, satma, saxlama, daşma və gəzdirmə), 270-1 (aviaсиya təhlükəsizliyinə təhdid yaranan əməllər), 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin həyatına sui-qəsd etmə), 278 (hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiya quruluşunu zorla dəyişdirmə), 279-cu (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələri və qrupları yaratma) və digər maddələri ilə ittihəm olunurlar.

Erməni hərbi cinayətkarlar Ermənistan rəhbərliyini ittihəm edirlər

Bakı Hərbi Məhkəməsində hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Səmədova) keçirilən növbəti məhkəmə iclasında təqsirəndirilən şəxslərin hər biri bildikləri dildə tərcüməçi, həmçinin müdafiələri üçün vəkilərlə təmin olunub. İclasda təqsirəndirilən şəxslər, onların müdafiəçiləri, zərərçəkmiş şəxslərin bir qismi, onların hüquqi varisləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihəmini müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər. Məhkəmədə təqsirəndirilən şəxslərin müdafiəçilərinin çıxışı başlayıb.

Təqsirəndirilən Qurgen Stepanyanın müdafiəcisi Zümrüd Səmədova çıxışının əvvəlində xatırladı ki, dövlət ittihəmini müdafiə edən prokuror Q. Stepanyanın 16 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum edilməsini məhkəmədən xahiş edib. Müdafiəçi bildirib ki, təqsirəndirilən

Erməni faşizminə qurulan "Nyurnberq məhkəməsi"

şəxs özünü elan edilmiş ittihamlarda təqsirli bilmir. Onun sözlərinə görə, Q. Stepanyan məhkəmə istintaqı zamanı verdiyi ifadesində göstərdiyi kimi, 2005-2007-ci illərdə Hadrut qəsəbəsində müddətli həqiqi hərbi qulluqcu kimi xidmet edib, 2023-cü ildə isə döyüş postuna aparılıb. Vəkil deyib ki, 2023-cü il sentyabrın 19-da o, mövqeyini tərk edərək Xankəndi şəhərə qaçıb və yolda Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin hərbi qulluqçuları ilə rastlaşaraq onlara təslim olub.

"Müdafiə tərefi olaraq hesab edirəm ki, Azərbaycan Respublikası Cinayət Prosesual Məcəlləsinin 42.1.4-cü maddəsinə əsasən şəxsin təqsirliyi sübuta yetirilmədiyi əsası ilə ona bəraət verilməlidir. Odur ki, məhkəmədən həmin maddəni əsas götürməklə təqsirəndirilən şəxse bəraət verilməsinə xahiş edirəm", - deyə vəkil oləvə edib. Q. Stepanyanın digər vəkili Rafiq Kərimov da hüquqlarını müdafiə etdiyi şəxse bəraət verilməsini məhkəmədən xahiş edib.

Təqsirəndirilən Vasili Beqlaryanın müdafiəcisi Əzizəğa Qafarov çıxışında qeyd edib ki, hüquqlarını qoruduğu şəxs qeyd edilən cinayət hadisələrinin törədilməsində təqsirli deyil. Vəkil söyləyib ki, V. Beqlaryan 2012-2013-cü illərdə Ağdərə ərazisində müddətli həqiqi hərbi qulluqcu - əsgər kimi xidmet keçib. Onun sözlərinə görə, V. Beqlaryan 2022-ci ildə Xankəndi şəhərində yerləşən hərbi birləşmədə müddətdən artıq hərbi qulluqçu, əsgər kimi 3 illik müqavilə imzalayıb və bir neçə dəfə Çərəkdar kəndi istiqamətində yerləşən döyüş mövqeyinə göndərilərək orada silahlı növbətçilik çəkib.

Müdafiəçi deyib ki, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmet qulluqçusu kimi 3 il müddətinə müqavilə imzalayaraq Xankəndi şəhərində yerləşən hərbi birləşmədə xidmet etmə faktının təqsir qismində Vasili Beqlaryana şamil edilməsi ədalətli və qanuni sayila bilməz. Belə ki, həmin dövrə onun xidmet keçməsi könlüllü xarakter daşısa da, bu, onun iş tapa bilməməsi, müqavilə əsasında əməkhaqqı alması məqsədilə edilib. Müdafiəçi deyib ki, qeyd edilən dəlil təqsirəndirilən şəxsin ifadəsi ilə de sübuta yetirilir. O qeyd edib ki, V. Beqlaryan tutulduğu vaxtdan, yəni 2023-cü il sentyabrın 26-dan indiyədək, elan olunmuş ittihamlarla bağlı özünü təqsirli bilməyib. Müdafiəçi V. Beqlaryan barəsində bəraət hökmünün çıxarılmasını məhkəmədən xahiş edib.

Təqsirəndirilən Arkadi Qukasyanın müdafiəcisi Pervane Qasimova çıxışında bildirib ki, hüquqlarını müdafiə etdiyi şəxs cinayətkar birləşin üzvü olmayıb. O, ittihəm tərəfinin sübutlarını qəbul etmədiklərini söyləyərək, A. Qukasyan barəsində bəraət hökmünün çıxarılmasını məhkəmədən xahiş edib. A. Qukasyanın digər vəkili Naila Tağıyeva da müdafiə etdiyi şəxs barəsində bəraət hökmünün çıxarılmasını məhkəmədən xahiş edib. Təqsirəndirilən şəxs David Manukyanın müdafiəçisi Valeh Qurbanov deyib ki, hüquqlarını qoruduğu şəxs özünü təqsirli bilmir, eləcə də özünü heç bir cinayətkar birləşin üzvü hesab etmir. Vəkil dən söyləyib: "David Manukyan heç bir qanunsuz silahlı dəstənin yaradıcısı və üzvü olmayıb. O, hərbçi olub, hərbi təlimat əsasında fəaliyyət göstərib".

Müdafiəçi bildirib ki, baş verənlərə əsas təqsirkar Ermənistanın siyasi-hərbi rehbərliyidir. O, D. Manukyanın mövqeyini müdafiə etdiyini bildirərək barəsində bəraət hökmünün çıxarılmasını məhkəmədən xahiş edib.

Təqsirəndirilən David Babayanın vəkil Cəniz Mansurov hüquqlarını müdafiə etdiyi şəxsin 2023-cü ilin sentyabr ayında Azərbaycan hərbçilərinə könülli şəkildə təslim olduğunu söyləyib. Müdafiəçi deyib ki, D. Babayan özünü elan olunmuş ittihamlarda təqsirli bilmir. O, təqsirəndirilən şəxsin barəsində bəraət hökmünün çıxarılmasını

məhkəmədən xahiş edib.

Təqsirəndirilən şəxs Madat Babayanın müdafiəcisi Leyla Namazzadə çıxışında deyib ki, 1991-ci il noyabrın 20-də Xocavənd rayonunun Qarakənd kəndinin yaxınlığında Azərbaycan helikopterinin vurulması nəticəsində ölkəmizdə dövlət xadimlərinin həyatına sui-qəsd etmə epizodu üzrə M. Babaya bəraət verilməlidir. O bildirib ki, M. Babayan həmin dövrə Ağdərə və Tərtər istiqamətində postlarda xidmet edib və odlu silahdan canlı hədflərə qarşı heç bir atəş açmayıb, yalnız açıq havaya atəşlər açıb. Vəkil dən sonra deyib: "Hüquqlarını müdafiə etdiyim Madat Babayan istintaqə səmimi ifadə verib və məhkəmə istintaqı zamanı istintaqdə verdiyi ifadəni iki dəfə təsdiqleyib. Onun verdiyi səmimi ifadə və iti yaddaşı nəticəsində Xocalı ərazisində özünün birbaşa göstərdiyi nöqtələrdən Xocalı soyqırımı zamanı qətə yetirilmiş şəxslərin qalıqları aşkar olunub, şəxsiyyətləri müəyyən olunduqdan sonra ailələrinə təhlil verilib. Qətə yetirilmiş soydaşlarımız 30 ildən sonra adət-ənənəmizə uyğun qaydada defn olunub. Hüquqlarını müdafiə etdiyim şəxs Xocalı hadisələrində iştirak etse də, heç kimi öldürməyib, məlki şəxslərə atəş açmayıb, o, sırvı əsgər kimi xidmet edib. Madat Babayan 1991-1994-cü illərdə Ağdərə ərazisində 30 ildən sonra adət-ənənəmizə uyğun qaydada defn olunub. Hüquqlarını müdafiə etdiyim şəxs Xocalı hadisələrində iştirak etse də, heç kimi öldürməyib, məlki şəxslərə atəş açmayıb, o, sırvı əsgər kimi xidmet edib. Madat Babayan 1991-1994-cü illərdə Ağdərə ərazisində 30 ildən sonra adət-ənənəmizə uyğun qaydada defn olunub. Hüquqlarını müdafiə etdiyim şəxs Xocalı hadisələrində iştirak etse də, heç kimi öldürməyib, məlki şəxslərə atəş açmayıb, o, sırvı əsgər kimi xidmet edib. Madat Babayan 1991-1994-cü illərdə Ağdərə ərazisində 30 ildən sonra adət-ənənəmizə uyğun qaydada defn olunub. Hüquqlarını müdafiə etdiyim şəxs Xocalı hadisələrində iştirak etse də, heç kimi öldürməyib, məlki şəxslərə atəş açmayıb, o, sırvı əsgər kimi xidmet edib. Madat Babayan 1991-1994-cü illərdə Ağdərə ərazisində 30 ildən sonra adət-ənənəmizə uyğun qaydada defn olunub. Hüquqlarını müdafiə etdiyim şəxs Xocalı hadisələrində iştirak etse də, heç kimi öldürməyib, məlki şəxslərə atəş açmayıb, o, sırvı əsgər kimi xidmet edib. Madat Babayan 1991-1994-cü illərdə Ağdərə ərazisində 30 ildən sonra adət-ənənəmizə uyğun qaydada defn olunub. Hüquqlarını müdafiə etdiyim şəxs Xocalı hadisələrində iştirak etse də, heç kimi öldürməyib, məlki şəxslərə atəş açmayıb, o, sırvı əsgər kimi xidmet edib. Madat Babayan 1991-1994-cü illərdə Ağdərə ərazisində 30 ildən sonra adət-ənənəmizə uyğun qaydada defn olunub. Hüquqlarını müdafiə etdiyim şəxs Xocalı hadisələrində iştirak etse də, heç kimi öldürməyib, məlki şəxslərə atəş açmayıb, o, sırvı əsgər kimi xidmet edib. Madat Babayan 1991-1994-cü illərdə Ağdərə ərazisində 30 ildən sonra adət-ənənəmizə uyğun qaydada defn olunub. Hüquqlarını müdafiə etdiyim şəxs Xocalı hadisələrində iştirak etse də, heç kimi öldürməyib, məlki şəxslərə atəş açmayıb, o, sırvı əsgər kimi xidmet edib. Madat Babayan 1991-1994-cü illərdə Ağdərə ərazisində 30 ildən sonra adət-ənənəmizə uyğun qaydada defn olunub. Hüquqlarını müdafiə etdiyim şəxs Xocalı hadisələrində iştirak etse də, heç kimi öldürməyib, məlki şəxslərə atəş açmayıb, o, sırvı əsgər kimi xidmet edib. Madat Babayan 1991-1994-cü illərdə Ağdərə ərazisində 30 ildən sonra adət-ənənəmizə uyğun qaydada defn olunub. Hüquqlarını müdafiə etdiyim şəxs Xocalı hadisələrində iştirak etse də, heç kimi öldürməyib, məlki şəxslərə atəş açmayıb, o, sırvı əsgər kimi xidmet edib. Madat Babayan 1991-1994-cü illərdə Ağdərə ərazisində 30 ildən sonra adət-ənənəmizə uyğun qaydada defn olunub. Hüquqlarını müdafiə etdiyim şəxs Xocalı hadisələrində iştirak etse də, heç kimi öldürməyib, məlki şəxslərə atəş açmayıb, o, sırvı əsgər kimi xidmet edib. Madat Babayan 1991-1994-cü illərdə Ağdərə ərazisində 30 ildən sonra adət-ənənəmizə uyğun qaydada defn olunub. Hüquqlarını müdafiə etdiyim şəxs Xocalı hadisələrində iştirak etse də, heç kimi öldürməyib, məlki şəxslərə atəş açmayıb, o, sırvı əsgər kimi xidmet edib. Madat Babayan 1991-1994-cü illərdə Ağdərə ərazisind